

FRAMED

IDENTITEETTIÄ TUKEVA PUKEUTUMINEN

*Opinnäytetyö
Mikael Petraeus
Lahden Ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Muoti- ja vaatetussuunnittelu
Kevät 2018*

LAMK

Lahden ammattikorkeakoulu
Lahti University of Applied Sciences

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO - IDENTITEETTIÄ TUKEVA PUKEUTUMINEN

1.1 Johdanto 3-4

2. IDENTITEETTI PUKEUTUMISESSA

2.1 Miten identiteetti näkyy pukeutumisessa? 5-6

2.2 Keho - Materiaalinen minä 7-8

2.3 Sukupuoli-identiteetti 8

2.4 Suurkaupungit individualismin mahdollistajina 9-10

2.5 Luova luokka 11-12

3. PUKEUTUMISEN IDENTITEETTIKRIISIT

3.1 Identiteetin etsiminen 13

3.2 Identiteettiä tukevan tyylin löytäminen 14

4. SUUNNITTELUPROSESSI

4.1 Inspiraatio - Arkkityypit muotokuvataiteessa 15-16

4.2 Materiaalit ja värit 17-18

4.3 Hallitsija 19-20

4.4 Viaton 21-22

4.5 Rakastaja 23-24

4.6 Keppostelija 25-26

4.7 Luova 27-28

4.8 Vanhaviisas 29-30

4.9 Line up 31-32

4.10 Mallistokuvaukset 33-36

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet 37

Internetlähteet 37-38

Kuvalähteet 39-40

IDENTITEETTIÄ TUKEVA PUKEUTUMINEN

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tutkin kohderyhmäni identiteettiä mm. miten ikä, sukupuoli, ympäristö ja ammatti siihen vaikuttavat ja sen vaikutusta pukeutumiseen ja toisin päin. Kohderyhmäni ovat 25-35 vuotiaat länsimaisissa suurkaupungeissa asuvat naiset, jotka työskentelevät luovalla alalla.

ABSTRACT

In my thesis I examine identity of my target group; metropolitan women aged 25-35 who work in creative fields, how age, gender, environment, profession etc. affects it and its affect on clothing.

(1)

1.1 JOHDANTO

Identiteetit ovat aikojen saatossa olleet lukuisten tyylien ja muotien lähtökohtina. Senkin lisäksi että modernit yhteiskunnat ovat jatkuvassa muutoksen tilassa, ovat kansallisia identiteettejä murentaneet globalisaatio ja sosiaalinen media sekoittaneet näiden identiteettien määrittämistä entisestään (Hall 1999, 24). Toisinaan identiteeteillä näkee tehtävän ns. identiteettipolitiikkaa (Merriam-Webster 2018). Julkisen keskustelun kohteena on nähty niin saamelaiden kansallispuvun väärinkäyttö, kuin afroamerikkalaisten hiukset, jotka ovat nostaneet huomioon etnisten identiteettien kunnioituksen, kulttuurisen appropriation. Myös sukupuoleton vaatetus on laajentanut sukupuoli-identiteettien kirjoa viime aikojen muodissa.

Aikamme muotia myös leimaa vahvasti pyrkimys yksilöllisyyteen ja sen korostamiseen, joka on tehnyt itse muodin noudattamisesta vaikeaa, tavoitellun individualismin pyrkiessä juuri pois siitä. Tarjolla on yhden valtavirtamuodin sijaan useita alatyylejä joista valita. Modernin ja erityisesti postmodernin ajan muoti on aina tarjonnut kuluttajille erilaisia vaihtelevia yksilö- ja ryhmäidentiteettejä - jopa arkkityyppejä, jotka määrittelevät muotitalojen tyyliä. Arkkityypit toimivat mielestäni myös hyvänä kehyksenä identiteettien jäsentämisessä ja määrittämisessä, jota olen soveltanut tässä opinnäytetyössä mallistooni. Tällä logiikalla pyrin luomaan malliston joka olisi moninainen ja erilaisuudessaan dynaaminen, joka ottaisi huomioon eri tavoilla pukeutuvia käyttäjiä ja heidän motiivejaan pukeutua.

Lisäksi pyrin tuomaan psykologian ja sosiaalipsykologian kautta syvempää ymmärrystä pinnallisena pidetyille alalle, joka tuntuu lukuisten muotitalojen pääsuunnittelija vaihdosten myötä olevan itsekkin identiteettikriisissä. Suunnittelun lisäksi näen tutkimukseni olevan hyödyksi myös puvustuksessa ja stailauksessa.

(2)

(3)

AVAINSANAT:

**IDENTITEETTI * INDIVIDUALISMI
PERSONALLISUUS * ITSEILMAISU**

2.1 MITEN IDENTITEETTI NÄKYÄ PUKEUTUMISESSA?

Sana persoona tulee latinasta ja tarkoittaa teatterinaamiota. Nimensä mukaisesti se on sosiaalinen rooli, jota henkilö kantaa sosiaalisessa kanssakäymisessä (Jung 1968, 123). Se on minä, jonka henkilö haluaa näyttää ulospäin, mutta ei suinkaan kaikki mitä tämän naamion taakse kätkeytyy. Useimmat ihmiset yli-identifioituvat persoonaansa ja saattavat unohtaa että se ei edusta heidän koko minuuttaan. Se muodostuu yksilön ja yhteisön välisessä vuorovaikutuksessa syntyvien kompromissien tuotteena, joten se ei kuvasta läheskään kaikkea tai jopa tärkeintä osaa kokonaisesta minästä (Jung 1968, 123). Vaatteet toimivat tässä mielessä samalla tavalla "ulkoisena minänä", jotka määrittelevät rooliamme yhteiskunnassa - niillä on kuitenkin mahdollista ilmaista myös sisimpää minää ja tukea sitä.

Persoonallisuuden kokoavana rakenteena toimii identiteetti, joka koostuu monesta osa-alueesta ja liittää meidät yhteisöömme (Fadjukoff 2009, 179-180). Ihmisillä on monia päällekkäisiä identiteettejä, jotka muodostuvat henkilökohtaisista persoonallisista ominaisuuksista ja luonteenpiirteistä, jotka voivat muuttua vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa (Kaiser 1990, 147). Se mikä osa määrittelee identiteettiä eniten vaihtelee yksilöllisesti.

Jokaisen identiteettiin vaikuttavan tekijän kohdalla voidaan puhua omista erityisistä identiteeteistä esim. sukupuoli-identiteetti (sukupuoli), paikkaidentiteetti (paikka, ympäristö), ryhmäidentiteetit (ryhmät) jne. Yksi tärkeimmistä syistä henkilökohtaisen identiteetin kehittämiseksi on erottautuminen muista, (Mielenterveysseura 2018) jonka näkyvimpänä manifestaationa pukeutuminen toimii. Ilmaisemme näitä identiteettejä henkilökohtaisen ulkoasun kautta, jolla viestimme itsestämme muille (Kaiser 1990, 186).

Tämä viestintä tapahtuu ilmeiden ja eleiden ohella pukeutumalla ja muulla ulkonäön muokkaamisella. Ulkonäkö on kuin "iso kuva" jossa näemme itsemme ja muut (Kaiser 1990, 5). Vaatteilla rakennetaan minäkuvaa, kokonaiskäsitystä itsestä, joka muodostuu henkilökohtaisista ominaisuuksista ja luonteenpiirteistä (Kaiser 1990, 147). Vaatteiden valinnalla määrittelemme ja kuvailemme itse itseämme. Vaatetus toimii ikään kuin johtolankana yksilön persoonallisuudesta, antaen samalla vaikutelman millainen henkilö on, mitä hän tekee ja mihin uskoo (Horn 1981, 153).

Identiteettiä rakennetaan myös vaatteiden avulla, voimme jopa kokea olevamme kokonaisia persoonia kun pukeudumme luonteellemme ominaisesti (Ferguson 2016).

2.2 KEHO - MATERIAALINEN MINÄ

Minuutta voi jakaa monella tavalla. William Jamesin esittämän teorian mukaan ihmisellä on kolme minää; hengellinen, sosiaalinen ja materiaallinen minä. Koska myös keho katsotaan materiaaliseksi, ovat kehoa lähellä olevat vaatteet kaikista omistuksellisista objekteista kaikkein tärkeimpiä materiaaliselle minälle (Kaiser 1990, 95).

Koska vaatteet ovat intiimissä ja suorassa fyysisessä kontaktissa ihmisen kehon kanssa, keho ja sen kokeminen vaikuttaa niin identiteettiin, kuin pukeutumiseen. Samanaikaisesti vaatteiden kanssa kokonaiskuvaan vaikuttavat koko, pituus ja ihonväri. Vartalomme määrittelee henkilökohtaisten makumieltymysten ohella millaisia vaatteita pidämme kooltaan ja muodoltaan sopivimmilta.

Sen lisäksi että pukeutumisella voidaan imarrella ja kompensoida vartalon muotoja, voivat vaatteet olla keino ilmaista "sisäistä kauneutta", sillä aina se mitä joku on fyysisesti ei ole linjassa sen kanssa, mitä hän on henkisesti. Vallitsevien kauneushanteiden mukaisen vartalon omaavat voivat pukeutua hyvin suoraviivaisesti ja yksinkertaisesti tuoden esille muotojaan. Kehostaan epävarma on taas voinut tulla sinuiksi fyysisen minänsä kanssa keskittymällä sisäisiin vahvuuksiinsa ja löytänyt tätä kautta persoonallisen tavan ilmaista itseään ulkoisesti ja samalla tukien sitä mitä on fyysisesti. Koska ihminen ei voi juuri vaikuttaa fyysiseen ulkomuotoonsa (muuta kuin kirurgisesti) vaatteet voivat toimia apuvälineenä itsensä hyväksymiseen.

Parhaimmillaan niillä voi olla transformatiivinen vaikutus joka muuttaa ihmistä jo ennen kuin hän on ehtinyt muuttua fyysisesti tai henkisesti, kuten vaikka siirtymisessä transsukupuoliseksi, joka alkaa jo ennen fyysistä siirtymisprosessia omaksumalla uuden sukupuoli-identiteetin eläytymällä siihen pukeutumalla vastakkaisen sukupuolen vaatteisiin.

"The old saying - that the human person is composed of three parts - soul, body and clothes - is more than a joke"
- William James 1890

(5)

2.3 SUKUPUOLI-IDENTITEETTI

Sukupuoli-identiteetti muodostuu biologisen sukupuolen ja fyysisen sukupuolen kokemuksen lisäksi sosiaalisen kanssakäynnin ja kulttuurin vaikutuksesta (Mielenterveysseura 2018).

Naisilla on sukupuolista kompleksisempi suhde pukeutumiseen ja sen sovittamisessa omaan identiteettiin, niin historiallisesti kuin vielä tänäkin päivänä. Kaikki etupäässä siveellisiksi ja moraaliksi tarkoitettut säännöt, rajoittivat myös naisten itseilmaisua (Twigg 2009). Antiikin Kreikan kaltaiset suljetut yhteiskunnat joissa naisen piti peittää itsensä kaapuun ja jonka ulkona liikkumista rajoitettiin (Cartwright 2016), rajoittivat myös itseilmaisua ja asettivat heidät omaan muottiinsa, jossa naisen kuului olla tietynlainen - ei niinkään persoonallinen.

Vielä nykyisinkin hallitsevassa asemassa olevien naisten pukeutumiseen puututaan, siinä missä johtavien miesten ulkonäöstä tuskin mainitaan mitään. Myös siveellisyyttä arvioitaessa paljastavaksi koetun pukeutumisen tuoma "lutkan" leima vie huomion pois naisen persoonallisista ominaisuuksista (Lowder, 2011).

Heikon asemansa vuoksi naiset ovat Simmelin mukaan olleet erityisen riippuvaisia muodista, jonka noudattaminen on heidän keskuudessaan ollut sosiaalisen vallankäytön ainoita muotoja (Simmel 1905, 52-55). Hän sanoo muodin olevan erityisesti "sellaisten yksilöiden temmelyskenttä, jotka ovat sisäisesti epäitsenäisiä ja sidonnaisuudelle alttiita, mutta joiden itsetunto tarvitsee kuitenkin samalla tiettyä huomion herättämistä, tunnustusta, erityisleimaa". Myös Susan B. Kaiser toteaa että; "vaatetusta käyttävät sosiaalisen hyväksynnän välineenä erityisesti ne aikuiset naiset, joiden itsetunto on suhteellisen alhainen" (Kaiser 1990, 175). Vain pukeutumalla itseään ilmaisevan ensivaikutelma saattaa jäädä myös hyvin pinnalliseksi, joten suunnittelijan ei ole syytä pyrkiä siihen tai olettaa, että pukeutuja jää itseilmaisussaan vain sen varaan.

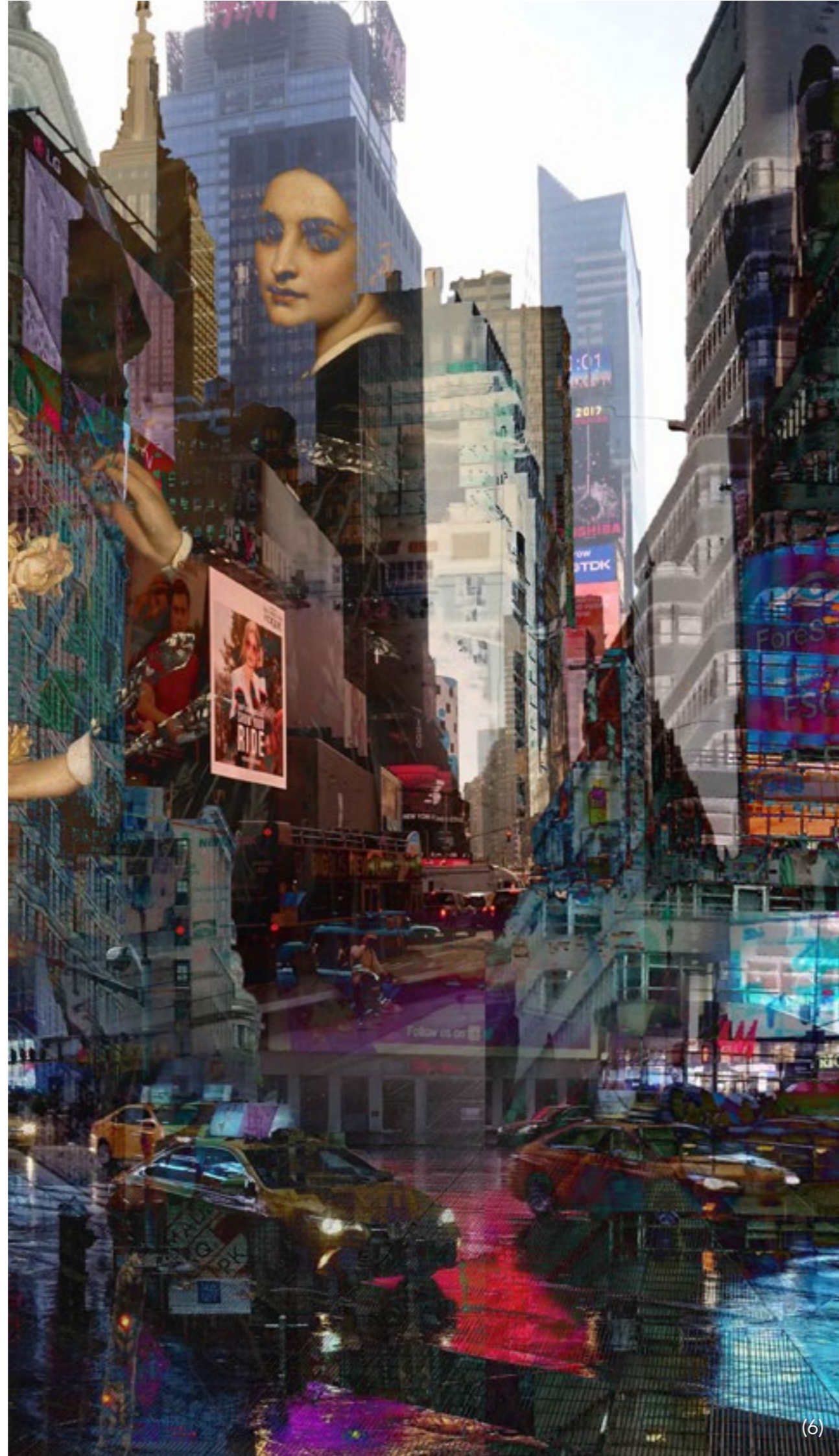
2.4 SUURKAUPUNGIT INDIVIDUALISMIN MAHDOLLISTAJINA

Se millaisessa ympäristössä asumme muovaa identiteettiämme kokonaisvaltaisesti - millaisia sosiaalisia suhteita luomme, elämäntapoja, arvoja ja asenteita sen vaikutuksesta omaksumme - puhutaan paikkaidentiteeteistä (The People Place and Space Reader 2014). Pienemmissä kaupungeissa voimme tuntea joukkoon sulautumisen paineen ylitseväsemättömänä, kun taas suuremmissa kaupungeissa koemme voivamme olla juuri sellaisia kuin olemme - toisaalta edessä on valintojen ja mahdollisuuksien runsaus, joka saa meidät sekaisin myös omasta itsestämme. Tällaisissa paikoissa kilvoittelu persoonallisella pukeutumisella korostuu.

Tässä suhteessa modernit länsimaiset suurkaupungit tarjoavat mitä parhaimman ympäristön individualistiselle itsensä ilmaisulle. Länsimainen kulttuuri on yksilökeskeisyydessään luonut sen piiriin kuuluville tarpeen erottautua ulkoisesti (Smit 2009). Ihmiset tekevät jopa pitkälle meneviä johtopäätöksiä vastaantulijoiden pukeutumisesta syntyvien ensivaikutelmien perusteella (Kaiser 1990, 252). Tässä ympäristössä kohderyhmääni kuuluvat naiset ovat hyvin tietoisia pukeutumisensa välittämistä viesteistä - ja tietoisia myös sen aiheuttamista ristiriidoista. Georg Simmel pitää tällaista ympäristöä perusedellytyksenä muodille ominaiselle tarpeelle erottautua muista (Wilsey 2018).

Suurkaupungeissa ihminen on myös monien sosiaalisten piiriensä - ryhmäidentiteettiensä leikkaus (Simmel 1905, 10), joka antaa pukeutumiselle omat tilannekohtaiset kontekstinsa, joihin pukeutumalla sopeutumalla suurkaupunkilainen yrittää antaa parhaan mahdollisen ensivaikutelman itsestään. Jotta nuo ensivaikutelmat eivät johda väärinymmärryksiin pukeutujan on syytä pukeutua johdonmukaisesti itseään ilmaisten. Pukeutumisen välittämät merkitykset ja viestit muodostuvat pitkälti yksilöstä riippumatta, häntä ympäröivän kollektiivisen kulttuurin määrittäminä, jonka pohjalta sen on muodostettava itseään parhaiten kuvastavia asukokonaisuuksia, luoden niille myös omia merkityksiään (Kaiser 1990, 41-42).

Kaikki pukeutumisella välitettävät viestit eivät kuitenkaan ole selkeitä tai yksiselitteisiä, vaan siinä ilmenee tietty määrä ambiguuteettia ja ambivalenssia, esim. yksityiskohdissa ja yhdistelmissä. Voimme antaa sen kautta identiteetistämme pieniä jopa sublimaalisia vihjeitä, vaikka asu olisi suurimmalle

(6)

osalle mitäänsanomaton, voimme paljastaa sen yksityiskohdilla jotain itsestämme valikoidulle yleisölle. Toisaalta on vältettävä sitä etteivät puettavat vaatteet monimutkaista itseilmaisuaamme, jolloin yksinkertainen vaatetus on luontevaa. Kansainsainvälisten suurkaupunkien juurettomuutta voidaan lievittää ilmaisemalla alkuperämaan tai paikkakunnan paikallista identiteettiä myös pukeutumisen muodossa.

2.5 LUOVA LUOKKA

Nykyisen individualistiseksi luonnehditun aikamme sanotaan olevan tulosta siirtymisestä luokkayhteiskunnasta kuluttajayhteiskunnaksi. Modernisoituminen toi mukanaan tarpeen ammatin, alueellisuuden, uskonnollisuuden ja sosiaaliluokan lisäksi tai sen sijaan ilmaista myös alakulttuurisia ryhmittymiä, joilla on tarve erottautua vallitsevasta kulttuurista käyttämällä hyödyksi materiaalista ja kaupallista kulttuuria (Kaiser, 2018). Vaikkakin luokka määrää nykyisin enää vähän pukeutumista ja identiteettiä, vauraus määrittelee pitkälti vieläkin miten kalliita vaatteita voimme ostaa.

Luovalla alalla työskentelevälle naiselle, jonka palkasta vähennetään suurkaupunkien kalliit asumismenot, ei todennäköisesti jää kovin paljon varaa ostaa vaatteita, kuin harkiten ja säästäen. Heidän makunsa ei ole täten kovin kallis ja pukeutumisessa yhdistellään eri laatuja - uutta muuta vaatetusta hintavampaa ja korkealaatuista, jota täydennetään edullisemmalla, mutta laadusta tinkimättömillä vintage ja secondhand vaatteilla ja asusteilla. Käytettynä ostetut vaatteet ja asusteet tuntuvat toimivan usein ns. "statement"-kappaleina, joilla tuodaan muuten uutena ostettuihin asukokonaisuuksiin persoonallisuutta.

Simmel kirjoittaa uusien vaatteiden usein tekevän kantajistaan ylipersonaalisia, vasta jonkin aikaa pidetyt, käyttäjänsä muotoihin ja liikkeisiin sulautuneet "sisäänajetut" vaatteet alkavat tuntua itselle sopivammilta (Simmel 1905, 36). Nuorten aikuisten kaupunkilaisten asuntojen ollessa pieniä yksiöitä tai kimppakämppeä, viihdytään kotona vähemmän ja panostetaan ulkona julkisilla paikoilla (kahvilat, ravintolat jne.) vietettyyn aikaan, jolloin pukeutumisesta tulee tärkeämpää, ja johon panostetaan sisustusta enemmän rahaa ja aikaa.

3.1 IDENTITEETIN ETSIMINEN

Koska identiteetti määrittyy niin monesta tekijästä, olemme ajoittain niiden ristiaallokon vietävinä. Kitkaa syntyy erityisesti silloin kun yksilön sisäinen identiteetti on ristiriidassa esim. sosiaalisen identiteetin kanssa. Muodille ominainen dualistinen jännite yksilön ja kollektiivin välillä on itsessään omiaan laittamaan pukeutujan identiteettikriisien keskelle.

James Marcian mukaan identiteettikriisi on ajanjakso ihmisen elämästä, jolloin vanhat arvot ja valinnat uudelleen arvioidaan, joka johtaa omistautumiseen uudelle roolille ja arvoille (Marcia 1980, 159-187). Tällaisia tilanteita ovat usein uuteen kaupunkiin tai maahan muuttaminen, uusi työpaikka, parisuhde, ystävyysuhteet ja muut uudet elämäntilanteet, jonka aikana alamme tuntea myös pitämämme vaatteet "vääräksi".

Aiemmasta tyylistä luopuminen tuntuu joskus jopa kivualialta, mutta välttämättömältä. Tällaiset identiteettikriisin keskellä elävät voivat hakea ratkaisua tilaansa pukeutumisen kautta. Tällaisessa elämän murrosvaiheessa elävät naiset ovat otollista kohderyhmää vaatetusbrändeille - jopa "muotiuhreiksi" asti. Elämäntilanteet joissa vaatekaappi menee ns. "uusiksi" ovat omiaan myös laittamaan vaatteita uuteen kiertoon, mutta myös synnyttävät myös vaatejätettä kun "luomme nahkamme uudelleen".

Tämän vuoksi on syytä pyrkiä suunnittelemaan ja valitsemaan vaatteita, jotka tukevat pukijansa identiteettiä kaikissa elämäntilanteissa. Suunnittelussa vaatteessa on hyvä olla tarttumapintaa erilaisille identiteeteille, koska seuraavalle käyttäjälle luovutetut vaatteet jatkavat elämäänsä uuden käyttäjänsä identiteetin luomien uusien merkitysten kanssa, joten uudelleenkäyttöominaisuuksia on hyvä miettiä niitä suunnitellessa. Käytettyjä vaatteita arvioitaessa on parempi ajatella niitä tyylin kuin muodin kautta - muodin vaihtuessa tyylit säilyvät pidempään, ihmisten antaessa niille uusia ajankohtaisia elämäntilanteeseensa sopivia merkityksiä.

(7)

3.2 IDENTITEETTIÄ TUKEVAN TYYLIN LÖYTÄMINEN

Identiteetti kehittyi ja muuttuu elämän myötä ja ikä tuo siihen mukanaan kerroksia. Sillä mitä oman tahdon mukaisia tekoja ja valintoja teemme elämän aikana, on vaikutusta siihen (Heshmat 2014). Identiteetti alkaa yleensä vakiintumaan kun ihminen saavuttaa aikuisuuden 25-35 ikävuosien aikana, vaikkakin nuoruuden ja aikuisuuden välinen identiteetin etsintä-vaihe on länsimaissa pidentynyt huomattavasti (Fadjukoff 2009. 188).

Se on ikä, jossa kohderyhmäni naiset löytävät paikkansa elämässä ja maailmassa - muuttavat mieleiseensä kaupunkiin, löytävät oman alansa, työllistyvät, luovat kestävämpiä ystävyysuhteita, seurustelevat vakavammin tai sisäistävät yksin elämisen. Se on elämänvaihe jossa ihminen alkaa itsenäistymisen myötä myös yksilöllistyä ja omaksumaan enemmän omaa identiteettiä tukevia elämäntapoja ja kulutusvalintoja.

Jos muoti kuuluu massoille, tyylin voisi sanoa kuuluvan yksilöille (Kaiser 1990, 471), vaikkakin riippumattomakaan tyyli ei elä erillään muodista. Usein omaksumme tyyliä ihmisiltä ja ryhmiltä joihin samaistumme, eli identifioidumme (Meriam-Webster 2018). Erilaisia tyyliä kokeillessaan pukeutuja voi pyrkiä kehittämään identiteettiään (Kivimäki 2003, 255). Tyylit vaihtelevat elämäntilanteiden mukaan ja elävät oman aikansa.

Yhdellä ihmisellä voi olla elämänsä aikana useita eri tyyliä tai saman tyylin eri variaatiota. Kohderyhmäni naisten elämäntilanteessa se on todennäköisesti jalostunut pysyvämmäksi. Persoonallinen tyyli on parhaimmillaan metafora identiteetille (Kaiser 2018). Tällaista erottuvaa itseään ilmaisevaa tyyliä kutsutaan toisinaan "statementiksi" (Nozari 2018). Oman yksilöllisen tyylin kehittäminen elämän myötä voi tukea myös identiteetin kehittymistä kokonaiseksi.

3.3 JOHTOPÄÄTÖS

Koska pukeutuminen toimii niin luontevana ulkoasuna yksilöille, on sen yhteys identiteettiin ilmeinen. On myös oletettavaa, että elämän aikana puetuilla vaatteilla myös osittain rakennetaan identiteettiä. Joskaan emme todennäköisesti ilmaise kaikkia monista päällekkäisistä identiteeteistämme pukeutumalla. Joskus pukeutujan on jopa valittava minkä identiteetin hän antaa määritellä itseään ja pukeutumistaan. Yksilön on hyvä pyrkiä elämän aikana kehittämään omaa yksilöllistä tyyliään kuin seurata muoteja.

Pukeutumisella voidaan tietyissä rajoissa tukea identiteettiä ja sen kehitystä. Identiteettiä ei kuitenkaan pitäisi rakentaa pukeutumisen varaan tai lähtökohtana käyttäen, sen mahdollisesti tuottaessa pinnallisia ja onttoja vaikutelmia. Pukeutumista on siis parempi käyttää itseilmaisun välineenä täydentävästi.

Koska identiteetit voivat olla monien pirstaleisten tekijöiden yhteisvaikutuksen määrittämiä, tekee se vaihtoehdoista lukemattomia. Siksi on lähes mahdotonta suunnitella vaatetta joka sopisi täydellisesti yhdelle tietylle identiteetille, mihin suunnittelijalla ei lopulta ole vaikutusta. Siksi suunnittelijan ei ole syytä olettaa, että vaatteiden kantaja pukeutuisi hänen suunnittelunsa mukaisesti. Myös pukeutujien uusille ja käytettynä ostetuille vaatteilleen antamat merkitykset voivat olla eri kuin suunnittelijan.

Asiakasprofiilien aina vain pirstoutuessa suunnittelijan on kuitenkin hyvä olla tietoinen identiteettien muodostumisesta ja niiden vaatteille antamista merkityksistä.

4.1 INSPIRAATIO : ARKKITYYPIT MUOTOKUVATAITEESSA

Jos vaatteet pyrkivät heijastamaan käyttäjänsä pukeutumisen kautta, muotokuvataide pyrkii samalla tavalla vangitsemaan istujansa olemuksen. Ne pyrkivät pienien yksityiskohtien avulla paljastamaan pieniä vihjeitä muotokuvattavan kohteen persoonasta. Parhaimmillaan niiden kautta meille voi välittyä myös jotain hyvin tunnistettavaa, jonka tunnemme nähneemme toistuvan joskus aiemmin eri muodoissa ja yhteyksissä. Tällaisia ajasta ja paikasta riippumattomia toistuvia ilmiöitä kutsutaan arkkityypeiksi.

HALLITSIJA

(9)

VIATON

(10)

RAKASTAJA

(11)

KEPPOSTELIJA

(12)

LUOVA

(13)

VANHAVIIAS

(14)

Arkkityyppejä ilmenee niin mytologioissa, kirjallisuudessa, teatterissa, elokuvissa ja kuvataiteessa. Usein ne nähdään henkilöinä ja hahmoina, mutta niitä on nähtävissä myös esineissä ja paikoissa. Teorian kehittäjän Carl Gustav Jungin mukaan niitä on yhtä paljon kuin on sosiaalisia tilanteita - edellä kuvatut ovat vain ns. jungilaisia arkkityyppejä, joita on 12. Niitä ovat Hallitsija (Ruler), Viaton (Innocent), Jokanainen (Everywoman), Hoivanantaja (Caregiver), Rakastaja (Lover), Keppostelija (Trickster), Kapinallinen (Rebel), Vaeltaja (Explorer), Maagikko (Magician), Sankari (Hero), Luova (Creator), Vanhaviisas (Sage) (Wikipedia 2018).

Käsittelen näistä kahdestatoista arkkityypistä tässä opinnäytetyössäni vain kuusi, jotka koen kaikista todellisimmiksi ja kohderyhmäni kirjoja parhaiten kuvaaviksi.

On kuitenkin syytä muistuttaa että Jungia pidetään enemmän mystikkona kuin oppi-isänsä Sigmund Freudin psykoanalyysin johdonmukaisena jatkajana. Jälkiateistisessä kaupunkikulttuurissa on kuitenkin nälkää vaihtoehtoisille, jopa mystisille selityksille maailmasta, joten aihe tuntuu juuri nyt mitä ajankohtaisimmalta - mutta myös ajattomalta ja universaalilta.

Olemmeko aidosti yksilöitä - vai toistammeko sittenkin vain samoja alkuperäisiä malleja?

Tässä osiossa pyrin tulkitsemaan näitä arkkityyppejä muotokuvataiteessa, sekä millaisia identiteettejä ne voisivat todellisuudessa ilmentää. Leikittelen myös niihin liittyvillä stereotyyppiöillä ja meemeillä vapaasti assosioiden, korostaen ja myös rikkoen niitä. Muotokuvia olen valinnut eri aikakausilta, ilmentämään niiden ajattomuutta ja tuomaan eri vaikutteita, jotka yhdistyvät mallistossa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

VÄRIT JA MATERIAALIT

Materiaaleiksi valitsin muotokuvissa esiintyneitä kankaita, erityisesti erilaatuisia sametteja; kiiltävää polyesteria ja mattapintaista puuvillaa, täydennettynä silkkiä jäljittelevillä polyester-kankailla ja puuvillasatiinilla. Sametti on selkeästi tällä hetkellä muodissa oleva kangas, jolla on omat ominaisuutensa, joita halusin tutkia sellaisenaan, ilman materiaalin muokkauksia. Joissain asuissa käytän hapsunauhaa tuomaan erikoistehostetta.

Käytän mallistossa täyteläisiä värejä yhdistettynä murrettuihin sävyihin, jotka ovat saaneet innoituksensa niin muotokuvista, kuin niitä esitelleiden museoiden seinistä.

sametti, tummanvihreä
100% CO

loimusametti, kullankeltainen
100%PES

satiini, liila
100%PES

satiini, pinkki
100%PES

samettitrikoo, tummanruskea
3%EL 97% PES

satiini, punainen
5%EL 95%CO

sametti, viininpunainen
100% CO

HALLITSIJA

3%EL
97%PES

Arkkityyppien tunnistaminen muotokuvataiteesta, vaatii taiteenalan ja kunkin aikakauden tuntemista. Tulkintoja voidaan tehdä niin istujan eleistä, käsien asennosta, kuin vaatteista ja asusteista. Esimerkiksi käsineet olivat vahva statussymboli renessanssiaikana, jolloin nahka ja pikkutarkka käsityö tekivät niistä kalliita luksustuotteita. Muotokuvattava henkilö jolla on hansikas kädessä, voi näin ilmaista hienovaraisesti omaa varallisuuttaan ja asemaansa, kuten Sofonisba Anguissolan maalaamassa Itävallan Johannaa esittävässä muotokuvassa. Hansikas on kuitenkin pariton, mikä viittaa tuona aikana vallinneeseen tapaan ottaa hansikkaita muistoksi rakastajilta - onko muotokuvan saajalla mahdollisesti toinen pari?

Se mikä maalauksessa kertoo kuitenkin istujan arkkityypillisestä luonteesta eniten on sen sijaan mitä hän pitää toisessa kädessään - mitali joka esittää hänen isäänsä Pyhän Saksalais-Roomalaisen Keisarikunnan kuningasta Kaarle V:tä, mikä viittaisi siihen että kyseessä on häneen suuresti vaikuttanut henkilö, ellei jopa esikuva. Se mitä hänestä voi pelkän kuvan perusteella kertoa, ei voi olla kaukana siitä mitä aikalaiset ovat hänestä kirjoittaneet; nuorena leskeksi jäänyt Portugalin Prinsessa käytti asemaansa nähden paljon valtaa (Wikipedia 2018), hän oli jopa vaikutusvaltaisen jesuiittaveljeskunnan ainoa naispuolinen jäsen salanimellä Matteo Sanchez.

Nämä tuntomerkit vastaavat hyvin Hallitsijan arkkityyppiä, jolle ominaista ulkoisesti on oman status- aseman ilmaiseminen pukeutumalla laadukkaisiin materiaaleihin ja ryhdikkäisiin leikkauksiin (Mark & Pearson 2001, 254). Stereotyyppinen esimerkki tällaisesta vaatekappaleesta on mm. "power suit", jonka näkee monien johtavien naisten yllä, yritysjohtajien valtiojohtajien asti. Luovien alojen epämuodollisuus tekee kuitenkin työpukeutumisesta vapaamuotoisempaa, eikä siihen yleensä liittyviä etikettejä juuri noudateta. Tällaisilla tiukan ja rennon työkulttuurin, kovien ja pehmeiden arvojen eroilla leikkittelen samettisella työpuvulla jota kutsun nimellä "soft power suit".

Eri aikakausien muotokuvia tarkastellessa voi huomata jonkin tietyn arkkityypin olevan vallitsevampi kuin muut. Aikakausilla voisi sanoakin olevan omat arkkityypinsä, kuten rokokoolla jonka kevytmielinen henki on tallentunut täydellisesti Alexander Roslinin maalaamassa Neubourg-Cromiären Paronittaren muotokuvassa. Aikakausi joka tiivistyi muotokuvia muotokuvien tavoin käyttäneen Marie Antoinetten hoviin liitettyyn lausahdukseen "antakaa heidän syödä kakkua", samalla kun kansa eli kurjissa oloissa, ilmentää hyvin Viatonta arkkityyppiä, jolle ominaista on pako todellisuudesta, ellei jopa sen kieltäminen (Mark & Pearson 2001, 67).

Tästä maailmasta voidaan irrottautua vaikka vaaleanpunaisiin unelmiin tai omistautua täysin jollekin muulle teemalle, elämäntavalle, filosofialle tai uskonnolle. Tämän arkkityypin varjona voisi pitää kuplassa elämistä, jota on nähtävillä tässäkin ajassa. Toisaalta katsoessa maailmaa vaaleanpunaisten lasien läpi ja ympäröimällä itsensä kauniilla asioilla voi jopa selvittää järjissään ruman todellisuuden keskellä.

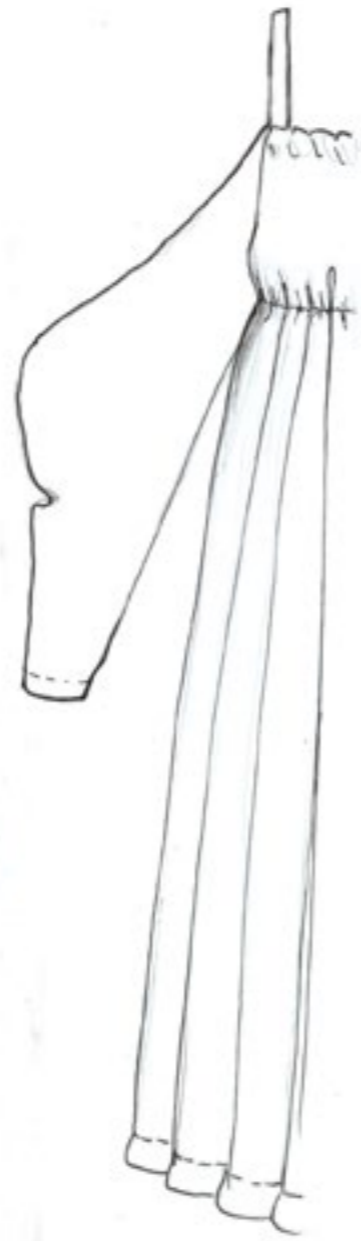
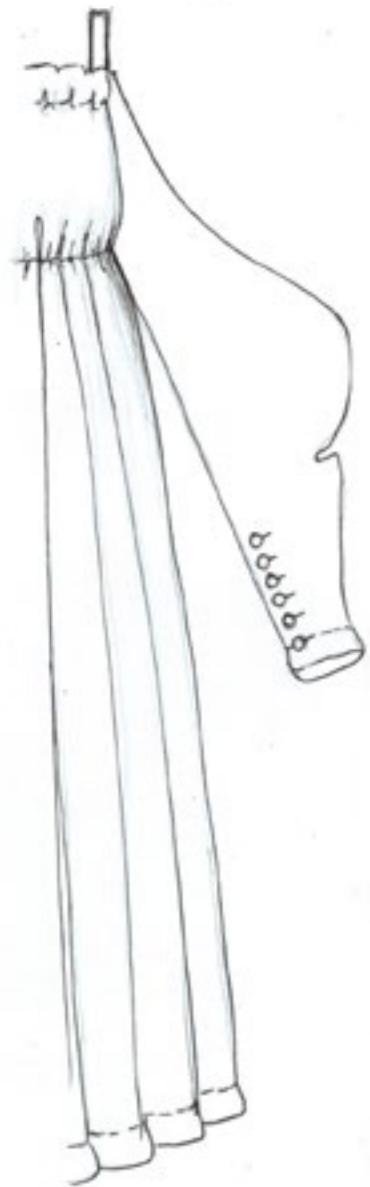
Tästäkin tietoisena hän voi pukeutua ympäristöstään poikkeavasti, eikä juuri pidä sitä mitenkään erikoisena tai "rohkeana". Tällaisille asuille on usein ominaista todellisuudesta kohottava vaikutus, kuten vaikka hääpuku joka tekee kantajastaan yhden päivän fantasian keskipisteen. Tässä mallistossa sellaista asua edustaa silkkinen päivämekko.

VIATON

100%PES

RAKASTAJA

3%EL
97%PES

Muotokuvien funktio aikana ennen valokuvaa on ollut välittää kuvaa istujastaan omille läheisille, alamaaisille, ulkovaltojen hallitsijoille, kuin myös kosinnan kohteille (West S. 2004, 64). Aikansa pitkäjänteisen Tinderin luomat suhteet olivat kuitenkin pitkälti järjestettyjä, eikä rakkaus välttämättä kukoistanut, vaikka kauniimman puoliskon seurassa näyttäytyttiinkin mielellään, kuten Leonilla de Zayn jonka aikansa tuotteliain muotokuvamaalari Franz Xavier Winterhalter on ikuistanut jopa kahteen aistikkaaseen muotokuvaan.

Rakkaitten ja läheisten ihmissuhteiden aktiivinen ylläpitäminen ovat tärkeässä osassa Rakastaja-arkkityypin elämässä, siinäkin määrin että hänen on syytä välttää miellyttämästä liikaa muita oman tahdon kustannuksella, uhkana oman identiteetin menettäminen leimautuessa liikaa puolisoon tai ystäviin (Mark & Pearson 2001, 179). Sosiaaliset ryhmä-identiteetit ovat täten korostuneempia. Koska heidän usein koetaan edustavan "perinteistä naiseutta", oman sukupuoli-identiteetin kriittinen reflektointi omien kokemusten kautta on osaltaan muovannut heidän kokonaiskäsitystä itsestä.

Tälle arkkityypille on päällisin puolin ominaista oman viehättävyyden maksimoiminen vaatteilla, hajusteilla ja kosmetiikalla (Mark & Pearson 2001, 183-188). Kaikista omimpia vaatekappaleita hänelle ovat mm. iltapuvut, jotka imartelevat muotoja ja hiukan myös paljastavat sopivassa suhteessa. Kohderyhmääni kuuluva "lovergirl" ei välttämättä koe rohkeita ja naisellisia tälle arkkityypille tyypillisinä pidettyjä iltapukuja kovin mukaviksi, joten on syytä miettiä mitä vartalon kohtia halutaan korostaa tai paljastaa - tällainen iltapuku voisi olla esimerkiksi olkapäitä ja käsiä paljastava.

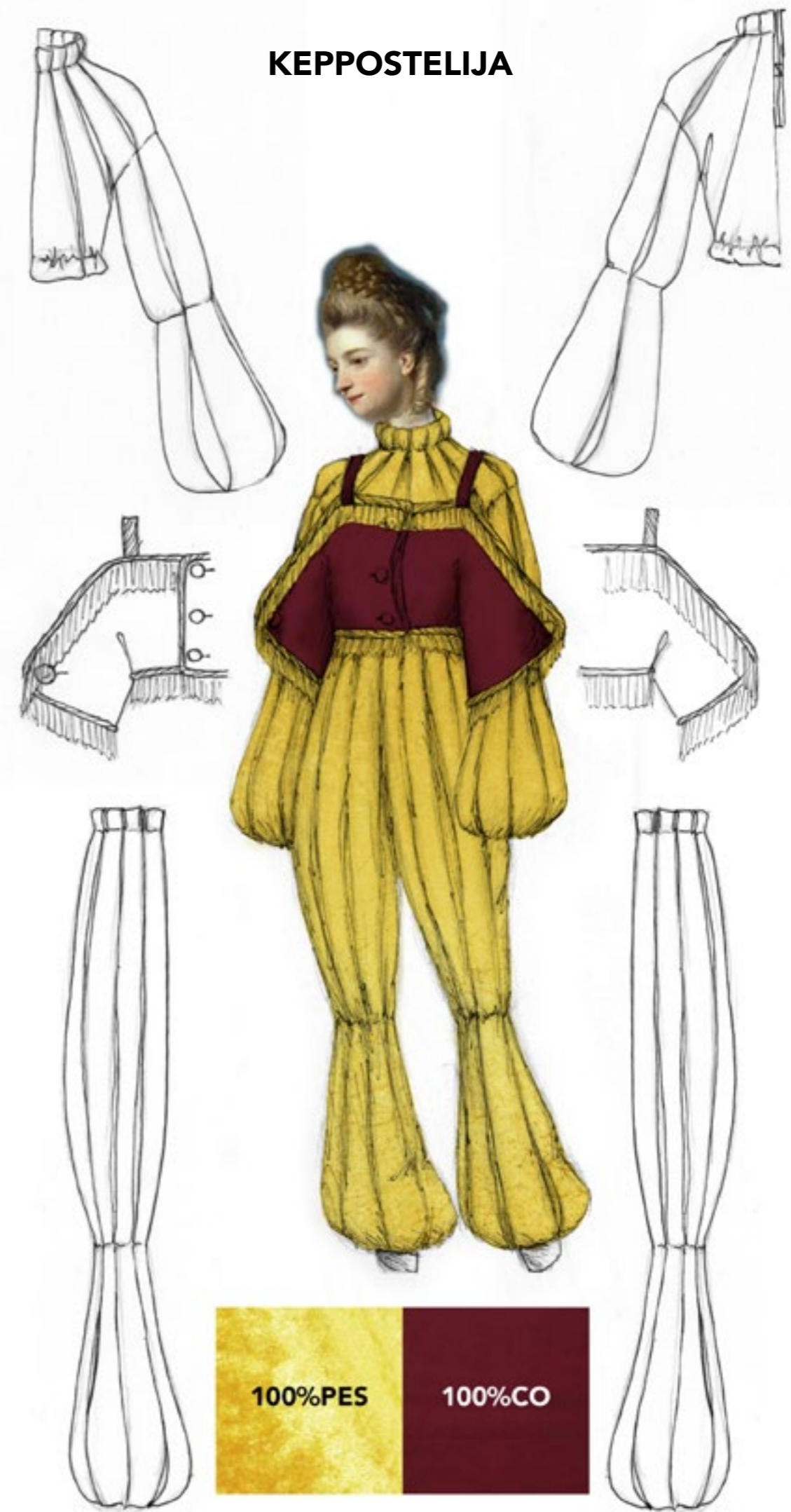

Muotokuvat ja niiden kautta välittyvät arkkityypit kertovat myös naisten asemasta kunakin aikana, joilla on ollut omat jäykät muottinsa siitä millainen hyvän naisen on ollut ihanteellista olla. Usein ihanteellisena ollaan nähty Hoivanantajan ja Rakastajan arkkityypit, jotka hallitsivat lähes yksinomaan 1800-luvun muotokuvataidetta - muita arkkityyppejä on tältä aikakaudelta lähes mahdoton löytää. Etenkään Keppostelijaa, joka ilmaantuu vasta modernin ajan myötä esimerkiksi seurapiiritaiteilija Herbert Gunnin omaa puolisoa Paulinea esittävässä muotokuvassa vuodelta 1944.

Keppostelija on arkkityypeistä ehkä tunnistettavin, joka ilmenee monissa mytologioissa ja tarinoissa kautta aikojen. Näille tarinoille on ominaista paikasta toiseen liikkuva keikarimainen hahmo, joka viekkauksellaan kyseenalaistaa ja asettaa naurunalaiseksi vallitsevia sääntöjä. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta hahmosta voi pitää vaikkapa Saapasjalkakissaa, joka prameisiin asusteisiin sonnustautuneena ja hienolta kalskahtavan tekaistun tittelin kautta paljastaa höynäytettyjensä huonon arvostelukyvyn. Vaikka saapasjalkakissa on Giovanni Francesco Straparolan alkuperäisessä sadussa naaraskissa, ovat Keppostelijat myyteistä ja saduista toiseen perinteisesti olleet miehiä, joille ominaista on muodon muuttaminen tai naamioituminen (Jung 1968, 255).

Vasta moderni 1920-luku toi mukanaan rajoja rikkovan iloittelijan jazz-tytön muodossa, naistyypin josta tuli jopa aikansa usean nuoren naisen tavoiteltu esikuva (Park 2014). Tällainen nainen tuntee olonsa omimmaksi juhlien (erityisesti naamiaisten) keskellä tai niiden keskipisteenä, kuten Paulinen kaltainen sosioliitti. Niiden kautta uusia ihmisiä tavaneena hänellä on paljon sosiaalista pääomaa, vaikkakin jotkut saattavat pitää häntä juorujen välittäjänä ja draaman aiheuttajana. Juuri kun hän on ajautumassa konfliktiin muiden kanssa hän onkin jo ehtinyt uusiin rientoihin, kuten paikasta toiseen kiertävä Keppostelija. Tällä arkkityypillä on tarvittavaa itsevarmuutta pitää yllä kaikista rohkeimpia ja tyyliriskejä ottavia vaatteita, kuten puku laskostetusta loimusametista.

KEPPOSTELIJA

LUOVA

100%CO

5%EL
95%CO

Muotokuvat voivat esittää istujansa myös harrastustensa parissa, kuten lennättimen keksijä ja maalari William Morsen tyttärestään Susanista maalaamassa muotokuvassa, vuodelta 1837, josta välittyy hänen luova ja poikkialainen kasvatuksensa. Omissa maailmoissaan luonnoskirja edessään hän on kuin ilmetty Luova arkkityyppi, jolle ominaista on uuden luominen, suunnittelu, muotoilu tai luonnostelu (Mark & Pearson 2001, 227). Luonnollisesti tällainen henkilö työskentelee luovalla alalla tai on muuten luovasti harrastunut.

Koska omistautuminen omalle alalle on näillä ihmisillä usein kokonaisvaltaista on heillä usein vahva ammatti-identiteetti, joten luovan työn kautta tulevat vaikutteet ovat nähtävissä myös pukeutumisessa. Luovien alojen ihmisten pukeutumista mielestäni leimaa usein myös yksinkertaisuus ja koruttomuus heidän ottaessa etäisyyttä rönsyilevämpiin teoksiinsa. Toisaalta ilmaisuvoimaisina ihmisinä he myös haluavat ilmaista itseään pukeutumalla, usein muista poikkeavasti.

Arkkityypillisiä vaatteita hänelle ovat vaatekappaleet, jotka tukevat luovaa toimintaa, kuten esimerkiksi ateljeetakki, jossa on funktionaaliset taskut. Koska kyseessä on arkkityyppi, joka todennäköisemmin maalaa muotokuvia kuin esiintyy niiden kohteena, on takki saanut inspiraationsa taulunkehystä, joita sitä reunustavat hapsut jäljittelevät.

Arkkityyppien voi nähdä edustavan myös elämänvaihteita. Synnymme tähän maailmaan Viattomina, olemme lapsina leikkisiä Keppostelijoita, uhmaamme Kapinallisen tavoin auktoriteettejä, etsimme paikkaamme maailmassa kuin Vaeltaja, luomme itsemme uudelleen kuin Luova, rakastumme korviamme myöten kuin Rakastaja, huolehdimme lapsistamme kuin Hoivanantaja ja lopulta kaiken tämän elämäkokemuksen jälkeen päädymme Vanhoiksiiviisaiksi. Joskin jotkut voivat olla jo syntyessään pikkuvanhoja, varttuessaan kirjojen keskellä ja ilmaisten itseään kirjoittamalla (Mark & Pearson 2001, 88), kuten renessanssiajan runoilija Laura Battiferri, Bronzinon maalaamassa muotokuvassa. Yksi aikansa valveutuneimmista naisista, joka pääsi käsiksi naisilta usein piilotettuun tietoon, kuten latinan kieleen ja kirjallisuuteen. Tämän päivän Battiferri on valveutunut erityisesti feministisesti sekä muissa ajankohtaisissa kuten kulttuurisen apropriaation kysymyksissä.

VANHAVIISAS

3%EL
97%PES

100%PES

MALLISTOKUVAUKSET

FRAMED

VALOKUVAUS:
AMANDA AHO

MALLI:
EMMA S. (PAPARAZZI)

LOKAATIO:
SINEBRYCHOFFIN TAIDEMUSEO

KIRJALLISET LÄHTEET

Fadjukoff P. 2009. Identiteetti persoonallisuuden kokoavana rakenteena. Teoksessa Metsäpelto R. Feldt T. (toim.) Meistä on moneksi. Persoonallisuuden psykologiset perusteet. Juva: PS-kustannus. 179-180 188.

Hall S. Identiteetti. 1999. Tampere: Vastapaino. 24

Horn M. & Gurel I. 1981. The Second Skin. An Interdisciplinary Study of Clothing. kolmas painos. Boston: Houghton Mifflin Company. 153

Jung C. G. 1968. The Archetypes and the Collective Unconscious. Toinen painos. Lontoo: Routledge. 123 255

Kaiser S. 1990. The Social Psychology of Clothing. Symbolic Appearance in Context. Toinen painos. New York: Macmillan Publishing. 5, 41-42, 95, 147, 175, 186, 252, 471

Kivimäki S. 2003. Aikuisen naisen vaatekaappi. Vaatekirja. Helsingin Yliopisto, 255

Marcia J. E. 1980. Identity in adolescence. Handbook of adolescent psychology. New York: Wiley 159-187.

Mark M. Pearson C. S. 2001 The Hero And The Outlaw, Building Extraordinary Brands Through the Power of Archetypes. New York: McGraw-Hill. 67, 179, 183-188, 254

Simmel, Georg. (1905) 1983. Muodin filosofia. Helsinki: Kustannus Oy Odessa. 10, 36, 52-55

West S. 2004. Portraiture. Oxford: Oxford University Press. 62

INTERNETLÄHTEET

Cartwright, M. (2016)
<https://www.ancient.eu/article/927/women-in-ancient-greece/>
(Viitattu 20.3.2018)

Ferguson, J. (2016)
https://www.huffingtonpost.com/jill-l-ferguson/how-clothing-choices-affect-and-reflect-your-self-image_b_9163992.html
(Viitattu 20.3.2018)

Heshmat S. (2014)
<https://www.psychologytoday.com/us/blog/science-choice/201412/basics-identity>
(Viitattu 20.3.2018)

Kaiser, S. (2018)
<http://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-history-eras/fashion-identity>
(Viitattu 20.3.2018)

Lowder, J B (2011) http://www.slate.com/blogs/xx_factor/2011/10/12/does_clothing_affect_men_s_perception_of_women_s_agency_.html
(Viitattu 20.3.2018)

Merriam-Webster. (2018)
<https://www.merriam-webster.com/dictionary/identity%20politics>
(Viitattu 20.3.2018)
<https://www.merriam-webster.com/dictionary/identification>
(Viitattu 20.3.2018)

Mielenterveysseura (2018)
<https://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/itsetuntemus/identiteetti-kuka-min%C3%A4-olen>
(Viitattu 20.3.2018)

Nozari, E. (2015) <https://www.bustle.com/articles/72495-what-does-statement-mean-in-fashion-and-is-it-even-important>
(Viitattu 20.3.2018)

Park, S. (2014)
https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1262&context=gc_etds
(Viitattu 20.3.2018)

The People Place and Space Reader, (2014)
<http://peopleplacespace.org/toc/section-3/>
(Viitattu 20.3.2018)

Smit, C. 2012
<https://culturematters.com/what-is-individualism/>
(Viitattu 20.3.2018)

Twigg, J. 2009
<https://research.kent.ac.uk/caa/wp-content/uploads/sites/194/2017/12/Clothing-Identity-and-the-Embodiment-of-Age.pdf>
(Viitattu 20.3.2018)

Wilsey, M. (2018)
<https://modernism.coursepress.yale.edu/the-metropolis-and-mental-life/>
(Viitattu 20.3.2018)

Wikipedia (2018)
https://en.wikipedia.org/wiki/Joanna_of_Austria,_Princess_of_Portugal
(Viitattu 20.3.2018)
https://en.wikipedia.org/wiki/Jungian_archetypes
(Viitattu 20.3.2018)

KUVALÄHTEET

Kansi:

Jean Auguste Ingres: Joséphine-Éléonore-Marie-Pauline de Galard de Brassac de Béarn (1825–1860), Princesse de Broglie. Metropolitan Museo, New York. [Viitattu 20.3.2018]
Saataavissa: https://www.metmuseum.org/toah/images/hb/hb_1975.1.186.jpg

(1) Gucci SS18 kampanjakuvitus, 2018. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
http://www.fashionela.net/wp-content/uploads/2018/02/Gucci_SS18-campaign_Fashionela-16.jpg

(2) Ingres, Jean-Auguste-Dominique: Madame Moitessier, 1851. Kansallisgalleria, Washington D.C. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: <https://media.nga.gov/public/objects/3/2/6/9/6/32696-primary-0-440x400.jpg>

(3) Gucci SS18 kampanjakuvitus, 2018. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
<https://www.fashiongonerogue.com/wp-content/uploads/2017/12/Gucci-Spring-Summer-2018-Campaign118693.jpg>

(4) Pesne, Antoine: Loviisa Ulriikka, 1744. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
http://78.media.tumblr.com/cf7e381cbdb747f4ba6456d281f50c18/tumblr_ooraztt311rksrp-co1_1280.jpg

(5) Anshutz, Thomas Pollock: A Rose, 1907. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
https://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Pollock_Anshutz#/media/File:Thomas_P_Anshutz_-_A_Rose.jpg

(6) Leighton, Frederic: Rva James Guthrie, 1865. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
<http://deliver.odai.yale.edu/content/id/76d17bc0-84b1-4581-b056-0b4408e433f0/format/3>

(7) Winterhalter, Franz Xaver: Kuningatar Viktoria, 1844. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
<https://www.royalcollection.org.uk/sites/default/files/styles/rctr-scale-1300-500/public/collec-tion-online/6/e/478205-1409317923.jpg?itok=Jv5fYWz->
(yhdistettynä opinnäytetyön kirjoittajan omiin matkakuviiin New Yorkista Lokakuulta 2017)

(8) Boucher, Francois: Madame Pompadour, 1756. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/82/Madame_de_Pompadour.jpg

(9) Anguissola, Sofonisba: Arkkiherttuatar Itävallan Johanna, 1560. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_paintings_by_Sofonisba_Anguissola#/media/File:Sofonisba_Anguissola_Joanna_of_Portugal.jpg

(10) Roslin, Alexander: Neubourg-Cromièren paronitar, 1756. Nationalmuseum, Tukholma. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e2/Roslin_Neubourg-Cromiere_01.JPG

(11) Winterhalter, Franz Xaver: Leonilla Bariatinskaia, Sayn Wittgensteinin suuruhtinatar, 1843. Getty Museum, Los Angeles. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: <https://www.the-athenaeum.org/art/full.php?ID=64298>

(12) Gunn, Herbert James: Pauline keltaisessa mekossa, 1944. Harris Museum & Art Gallery, Iso-Britannia. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: <https://artuk.org/discover/artworks/pauline-in-the-yellow-dress-152128>

(13) Samuel F. B. Morse: Susan Walker Morse (The Muse) 1837. Metropolitan Museo, New York. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: https://www.metmuseum.org/toah/images/hb/hb_45.62.1.jpg

(14) Bronzino: Laura Battiferri, 1560. Palazzo Vecchio, Firenze. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:https://en.wikipedia.org/wiki/Laura_Battiferri#/media/File:Laura_Battiferri_by_Angelo_Bronzino.jpg

(15) Wallace Collection 2016. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
http://assets.londonist.com/uploads/2016/01/great_gallery_-_the_wallace_collection_1.jpg
yhdistettynä materiaalinäytteisiin Eurokankaan verkkosivuilta: <https://www.eurokangas.fi/>

Muokatut kuvat:

Sivu 20: Dubufe, Eduard Luis: Madame F, 1851. Musée d'Orsay, Pariisi. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: <http://www.the-athenaeum.org/art/full.php?ID=75644>

Sivu 23: Novello, Edward Petre: Clara Novell, 1833. National Portrait Gallery, Lontoo. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:https://en.wikipedia.org/wiki/Clara_Novello#/media/File:Clara_Novello_by_Edward_Petre_Novello.jpg

Sivu 24: Signer Sargent, John: Madame X, 1884. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a4/Madame_X_%28Madame_Pierre_Gautreau%29%2C_John_Singer_Sargent%2C_1884_%28unfree_frame_crop%29.jpg/1280px-Madame_X_%28Madame_Pierre_Gautreau%29%2C_John_Singer_Sargent%2C_1884_%28unfree_frame_crop%29.jpg

Sivu 27: Reynolds, Joshua: Rva. Trecothick, 1771. Yksityinen kokoelma. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: <http://www.the-athenaeum.org/art/full.php?ID=28574#>

Sivu 28: Winterhalter, Franz Xaver: Princess Francisca of Brazil, 1844. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5f/Francisca_de_braganca.jpg

Sivu 31: Khnopff, Fernand: Marguerite Khnopff, 1887. Kuninkaallinen taidemuseo, Bryssel. [Viitattu 20.3.2018]

Saataavissa:https://en.wikipedia.org/wiki/Fernand_Khnopff#/media/File:Fernand_Khnopff013.jpg

Mallistokuvaukset, sivut 34-43

Valokuvaaja: Amanda Aho

Malli: Emma S. (Paparazzi)

Lokaatio: Sinebrychoffin Taidemuseo

Aika: 23.3.2018